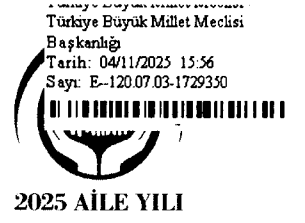

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-54045643-610-21737705

Konu : Soru Önergeleri(7/29019)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA 7/29019
6K.176

İlgi : 13.06.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1643995 sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan, Tokat Milletvekili Sayın Kadim DURMAZ'a ait 7/29019 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/29019) (3 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: C6BDEE29-06C8-42E9-9C1E-B83F0651DEC1

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Vahdettin ŞANLI

Mühendis

Telefon No: (312) 258 85 96

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**TOKAT MİLLETVEKİLİ SAYIN KADİM DURMAZ'A AİT 7/29019 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO), ürün fiyatlarını açıklarken, üretimin sürdürülebilirliğini ve tüketiciye yansıyan fiyatları dengede tutacak politikalar geliştirmektedir. Bu kapsamda, TMO alım fiyatları belirlenirken üretici maliyeti, ekonomik göstergeler, üretim miktarı, önceki yıl alım fiyatları, dünya piyasa fiyatları, tarımsal sanayinin hammadde tedarik durumu, iç ve dış piyasalardaki gelişmeler, tüketici fiyatları, refah payı ile üretimin sürdürülebilirliğini sağlayacak kâr marjı gibi çok sayıda faktör değerlendirilmektedir.

TMO alım fiyatı piyasa fiyatlarının belirli bir düzeyin altına düşmesini önlemek için belirlenen referans fiyat olup üreticilerimizin bu fiyatların altında ürün satmasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

2025 yılı TMO hububat alım fiyatları Bakanlığımızca 03.06.2025 tarihinde açıklanmış olup, geçen yıla göre ekmeklik buğdayda %46 artışla 13.500 TL/ton, makarnalık buğdayda %35 artışla 13.500 TL/ton ve arpada %52 artışla 11.000 TL/ton olarak açıklanmıştır.

TMO olarak hasat başlangıcından itibaren piyasalar yakından izlenmiş fiyatlar açıklanmaya kadar üreticilerin depolama ihtiyacını karşılamak amacıyla 12.05.2025 tarihi itibarıyla taahhütname karşılığı buğday ve arpa alımlarına başlanmıştır.

Alım fiyatları açıklanmadan önce piyasada ekmeklik buğday, kalitesine göre maksimum 12.000-12.500 TL/ton seviyelerinde işlem görmekteydi. TMO'nun piyasa fiyatları seviyesinde alım fiyatı açıklayacağı yönünde bir kanı oluşmuş, hatta bazı kesimler tarafından TMO'nun ekmeklik buğday için 11.000-11.500 TL/ton seviyesinde fiyat açıklayacağı yönünde bildirimler yapılarak üreticiler manipüle edilmeye çalışılmış ve ürünleri düşük fiyattan alma gayretine girişmişlerdir. TMO tarafından alım fiyatlarının açıklanması ile birlikte piyasa fiyatları yükselmeye başlamış, TMO alım fiyatları seviyesine gelmiştir.

TMO, Çiftçi Kayıt Sistemi'ne (ÇKS) kayıtlı üreticilerin alım noktalarına randevu alarak getirdikleri ürünleri alım işlemine tabi tutmaktadır. Bu sistem sayesinde, TMO alım noktaları önünde oluşan uzun kuyruklar ve çiftçiler arasındaki karmaşa ortadan kaldırılmış; yoğun dönemlerde çiftçilerin işyerleri önünde 4-5 güne varan bekleme süreleri asgariye indirilmiştir. Bekleme süresince ortaya çıkan ilave nakliye maliyetleri ortadan kalkmış, çiftçiler ürünlerini randevu aldıkları tarihte beklemeden teslim edebilmiştir.

TMO tarafından bu yıl anlaşmalı lisanslı depolarla birlikte ülke genelinde 600'ün üzerinde alım noktasında hizmet verilecek olup ihtiyaç duyulması halinde alım noktası sayısı daha da artırılarak üreticilerin arz ettiği ürünlerin tamamının sorunsuz bir şekilde alınması planlanmıştır.

TMO tarafından, 2024 yılı içerisinde buğday ithalatı gerçekleştirilmemiştir. TMO faaliyet alanındaki hububat piyasalarında istikrarı sağlayacak miktarda stok bulundurmaktadır. Hububat stokları piyasaların ihtiyacını rahatlıkla karşılayacak seviyededir.

Ülke genelinde 2024 yılı buğday ekim alanı bir önceki yıla göre %3 oranında artışla 70,2 milyon dekar olarak gerçekleşmiştir. Tokat özelinde ise ekim alanı bir önceki yıla göre %24 oranında artışla 1,5 milyon dekar olarak gerçekleşmiştir.

Ülkemizde bitkisel üretimi artırmak, verim ve kaliteyi yükseltmek, üretim maliyetlerinin karşılanmasına katkıda bulunmak, sürdürülebilirliği sağlamak, kayıtlılığı arttırmak ve çevreye duyarlı alternatif tarım tekniklerinin geliştirilmesine yönelik olarak, çiftçilere bitkisel üretim desteklemeleri verilmektedir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Bu kapsamda 2002 yılında 1,8 milyar lira olan tarımsal destekler her yıl artarak devam etmiş ve 2025 yılında 75 kat artışla 135 milyar liraya ulaşmıştır. 2024 yılında 50,6 milyar TL olan bitkisel üretim desteği çiftçilerimize ödenmiştir. 2025 yılı Ağustos ayı itibarıyla 67,9 milyar TL ödenmiştir. 2002 yılından bugüne kadar 66,7 milyar TL mazot desteği, 30,4 milyar TL gübre desteği olmak üzere toplam 287,5 milyar TL bitkisel üretim destek ödemesi gerçekleştirilmiştir.

8859 sayılı 2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamında bitkisel üretimde yeni destekleme modeline ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Yeni destekleme modeli kapsamında hazırlanan Karar ile üretim maliyetine göre ürünler kategorilere ayrılmış ve her kategori için destek katsayısı belirlenmiştir. 2025 üretim yılı için destek katsayı değeri dekara 244 TL'dir. Destek tutarları girdi maliyetlerindeki değişikliklere göre her yıl güncellenecektir.

Cumhurbaşkanlığı Kararı ile tarımsal üretimin ve gıda arz güvencesinin sürdürülebilirliğinin sağlanması, üretim planlamasına katkı sağlanması, verim ve kalitenin artırılması, tarımsal üretimde çevreci yaklaşımların benimsenmesi ve uygulanan politikaların etkinliğinin artırılması amaçlanmıştır.

Bu kapsamda, ülke ihtiyacının yurt içi üretimle karşılanabilmesi için verim ve kalitenin artırılması, kayıtların güncel tutulması ile üretim sürecinde yaşanan maliyet artışları ve fiyat istikrarsızlıkları gibi olumsuz koşullardan üreticilerin korunması hedeflenmektedir.

Yeni destekleme modeliyle;

- Bitkisel üretim destekleri ilk defa 3 yıllık olarak ve üretim döneminden önce açıklanmıştır.
- Destek kalemlerinde sadeleştirmeye gidilerek, destekler daha yönlendirici, etkin ve öngörülebilir hâle getirilmiştir.
- Üretim planlaması kapsamındaki stratejik ürünlere ilave destek verilecektir.
- Su kısıtlı olan havzalarda münavebeye uygun üretime ilave destek sağlanacaktır.
- Kamu kuruluşları tarafından ıslah edilen milli tohumla üretim yapan üreticilerimiz ilave destek alacaktır.
- Destek tutarları girdi maliyetlerindeki değişikliklere göre her yıl güncellenecektir.
- Çiftçilerimiz üretime karar vermeden önce, hangi havzada, hangi ürüne, ne kadar destek alacağını bilerek planlı şekilde faaliyete başlayabilecekler ve bu sayede plansız üretimin sebep olduğu birtakım olumsuzluklardan etkilenmeyecektir.

Bitkisel üretimin desteklenmesi programıyla çiftçilere temel destek, planlı üretim desteği ve üretimi geliştirme destekleri verilecektir.

Temel destek ve planlı üretim desteği ile planlama kapsamındaki ürünlere belirlenen havzalarda ekim yapıldığı takdirde kullanılan mazotun tamamı, gübrenin ise yarısı nakdi olarak verilecektir. Diğer taraftan su kısıtlının olduğu 11 ilin 52 ilçesinde ise planlama kapsamında az su tüketen arpa, buğday, yağlık ayçiçeği, aspir, fiğ, mercimek, nohut ve yem bezelyesi üreten çiftçilerimize gübre maliyetinin kalan %50'lik kısmı da yer altı su kısıtlı desteği olarak verilecektir. Böylece bu bölgelerde üretim planlamasına uygun ekim yapan üreticilerin mazot ve gübre maliyetinin %100'ü desteklenecektir. Çiftçilerimize bitkisel üretim destekleri nakdi olarak ödenecektir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Yem bitkileri üretim planlaması kapsamına alınmış olup tüm havzalarda desteklenecektir. Süt havzası olarak belirlenen illerde yem bitkisi üreten çiftçilere ilave %50 planlı üretim desteği ödenecektir.

Verim ve kaliteyi artırmak için sertifikalı tohum kullanım, sertifikalı/standart fidan kullanım, organik tarım, iyi tarım uygulamaları, katı organik-organomineral gübre destekleri verilmeye devam edilecektir.

10394 sayılı 2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar 14.09.2025 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Karar ile 2026 yılı bitkisel üretim desteklerinde aşağıdaki düzenlemeler yapılmıştır.

- 2026 üretim yılı için destek katsayı değeri bir önceki yıla göre %27 artırılarak dekara 310 TL olarak belirlenmiştir.
- Kapalı ortam bitkisel üretime yönelik genç ve kadın çiftçilere ilave destek verilecektir.
- Mısır (dana) ürünün destekleme kategorisi 1. kategoriden 2. kategoriye yükseltilmiştir.
- Hayvancılıkta dane yem ihtiyacını karşılamak amacıyla yulaf, çavdar ve tritikale ürünlerinde yeşil otun yanı sıra dane üretimi de destek kapsamına alınmıştır.
- Hububat üretiminde sertifikalı tohum kullanımının artırılması amacıyla bir önceki yıla göre destek katsayısı artırılarak 0,56 belirlenmiştir.
- Soya üretimini teşvik amacıyla mevcut sertifikalı tohum desteğine ek, yurt içinde ıslah edilip tescil edilen ve yine yurt içinde üretilerek sertifikalandırılan tohumların kullanımı halinde ilave destek sağlanacaktır.
- Organik tarım desteğinde, 1. derece tarımsal amaçlı üretici örgütlerine üye çiftçilere, destek katsayısının yüzde 25’i oranında ilave destek verilecektir.
- Katı organik-organomineral desteğinde 0,21 olan katsayı, 0,32’ye çıkarılmıştır.
- Biyolojik/biyoteknik mücadele desteği birim fiyatları yüzde 21 artırılmıştır.
- Yıl boyunca (12 ay) hizmet sunan serbest tarım danışmanları ile ziraat odaları ve üretici örgütlerinde istihdam edilen danışmanlara verilen tarımsal yayım ve danışmanlık desteği, bir önceki yıla göre yüzde 17,5 artırılarak 2025 için 345.450 TL olarak ödenecektir.

Bakanlığımızca 2021 yılından itibaren ülke genelinde işlenmeyen ve nadasa bırakılan arazilerde gerek bitkisel üretimin artırılması gerekse kuraklığa dayanıklı çeşitlerin ekilişlerinin yaygınlaştırılmasına yönelik azami %75 ayni desteğin sağlandığı “Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesi Projesi” yürütülmektedir.

Proje kapsamında uygun münavebe planı ve ekim yöntemleri uygulayarak stratejik ürünlerin üretiminde kullanılması, iklim değişikliğini dikkate alarak uygun çeşitlerle hububat, baklagil ve yağlı tohumlu bitkilerin üretiminin geliştirilmesi sağlanmaktadır.